

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ-TÁRSULAT.

Mindennemű akár a szerkesztőséget,
akár a kiadóhivatalt illető küldemény
a főiskolába címzendő.

Megjelenik: havonként háromszor.

Egész évre 3 frt. Félévre 1 frt 50 kr.
Egy szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő:

KUN BÉLA.

Főmunkatárs:

KORSÓS ZOLTÁN.

Kiadóhivatal főnöke:

MOHÁCSY JÁNOS.

Hirdetési díjak:

Egész oldal 8 frt, $\frac{1}{2}$ oldal 4 frt,

$\frac{1}{4}$ oldal 2 frt, $\frac{1}{8}$ oldal 1 frt.

Többszöri hirdetésnél kedvezmény.

Az Országos Magyar Diák Szövetség.

Kétségtelenül megállapított s újabb időben általánosan vallott igazság az, hogy minden szerves individum, — sőt még a szervesetlen is — existenciájának a nagy mindenségben való jelentőségét addig bírja fentartani, míg a fejlődés uralma alatt álló terrenumhoz tartozik. Minden lény, minden élet addig tényezője cselekvőleg a fennálló világrendnek, míg meg van benne a képesség, erő az előhaladásra, a fejlődésre, míg emelkedni, magasabbra törni tud. Mert hiszen a világrend egy oly szövevényesen alkotott épület, mely millió és millió kisebb-nagyobb fontosságú tényezőknek egymás fölötti elhelyezkedése által az idő haladásával parallel növekszik, fejlődik, s a mi e folyton nagyobbodó épületben a maga helyét elfoglalni, betölteni nem tudja, az mint törnelék enyészik el a föld porában és habár más alakban, más összetételben új életre támad, az előbb létezett egyénnek az összeségre legalább jótékony befolyása nem volt.

Nem szükséges e tételnek igazságát bővebben fejtegetni, bizonyítja, azt tanítja minden tudomány. Összes ismeretünk tanuskodik mellette. Ez igazságot dokumentálja az emberiség politikai és társadalmi fejlődésének története, a természettudományok, a bölcsészet maga.

Kézzel foghatólag, tagadhatatlanul be van bizonyítva tehát a fejlődés tanának valósága, mely szerint csak az előhaladásban rejlik az élet, miért is ha egy egyén vagy törekvés a fejlődésnek bizonyos fokán megáll, azon pillanatban már praedestinálva van a mielőbbi halálra. A stagnálás magában véve hanyatlás — passive, — mit nyomou követ az activ hanyatlás.

Ezen a szomorú processuson ment keresztül az O. M. D. Sz. is. Midőn létesült, midőn megszületett, örömeiben feldobogott az egész magyar ifjuság szíve. Lelkesedéssel tekintettek reá, mint egy felkelő napra. Mennyi remény és vágy volt hozzákötve! Mily áldásos munkát, mennyi dicső eredményt, mennyi jót vártak attól a Szövetségtől!... Az első fellépés után azonban csak édegett lassacskán, megtartotta minden évben a maga congressusát, hol tagjai elköltöttek bizonyos mennyiségű pénzt, hoztak bizonyos mennyiségű határozatot és azután — csend, mélységes csend volt és nyugalom. Most pedig kimult — végelgyengülésben.

Lehet rajta tünődni, miért kellett ennek így történnie? Kutathatjuk és sokan kutatják is ennek a szomorú halálnak az okait, de csak nem találják el az igazit. Igen, mert a lokális okok csak következményei távolabbi, mélyebben fekvő bajoknak, következményei annak a rossz uton haladó iránynak, melyben az egész társadalom a korszellem vezetése mellett halad.

Minduntalan tapasztaljuk, hogy ma az anyagi haszonért tesz mindenki mindent. Elvértve lehet egy-egy példát találni az önzetlen munkásságra, a tiszta lelkesedésre, az eszmék utáni törekvésre. A túlnyomó nagy része társadalmunknak csak egy tisztelni valót, egy célt, egy erkölcsöt, egy istent lát maga előtt: a pénzt, azon eszközt, melyen magának fényes életet, kényelmet, mulatságot, hatalmat, bámultatást, feltűnést szerez. Tehát a hiúság, a mulatság, a feltűnés utáni vágy, a könnyelmű, gondtalan, léha élet: ezek a rugói a tettek legnagyobb részének, ezek corumpálják minden rétegét az emberi societasoknak. Léha a korszellem, léhák az emberek s mintha úgy látszanék, hogy eme tulajdonság az újabb egyes generációkat mind nagyobb mérték-

ben hatná át, bár ezt elismerni nem szoktuk, hanem azt mondjuk rá, hogy: „nagyobbodnak az igények!”

Nem kétkedünk, sőt meg vagyunk győződve a felől, hogy az O. M. D. Sz.-nek egy szép eszme: a magyar ifjúság érdekeinek emelése, társadalmi súlyának növelése, a magyar ifjúság védelme, java — adott létet. A pillanat, melyben megalkottatott, magasztos volt. A szíveket tiszta érzelmek, az elméket nemes gondolatok töltötték el.

Azonban a fentebb odavetett pár szóval jellemzett korszellem áthatni kezdi már az ifjúság egyetemét, egészét is. Erre enged legalább következtetni az a sok panasz, mely az ifjúsági életre vonatkozólag az ország minden részéből felhangzik. Az „Egyetemi Lapok” maga is biztatja a pesti (!) ifjúságot, hogy ne forduljon el az ügyektől e szavakkal: „Mit törődöm én az ifjúsági ügyekkel, nyomorúságosak azok!”

Annak a korszellemnek, mely már az ifjúságot is átjárja, a hatása késztette a M. D. Sz.-et a stagnálásra. Első föllépésén túl nem tudott többé egy tapodtat sem mozdulni. És a vezetőségek, bár az alaptőke és alapszabályok nélkül rendkívül ingatag alapon álló szövetség igen nagy gondot igényelt volna, evvel épen semmit, vagy nagyon keveset törődtek, legfeljebb egy kis congressusi lumpolások után néztek. Általában olyan komoly munkát, mi-

lyenre a Szövetségnek fokozott mértékben lett volna szüksége, nem láttunk annak érdekében sehol, soha. Természetes, hogy ily körülmények között folyton hanyatlott a Szövetség, míg végre a botránnyal megszentelt váradi congressus után befejezte rövid életét, mint egy gyenge gyermek.

Előre látható volt ez. Mert elmondottuk, hogy a mi nem fejlődik, azt megcsapta már a halál szele. A M. D. Sz. pedig legkevésbé sem fejlődött, sőt előbb — a mint kifejeztük magunkat — passive, később meg active határozottan hanyatlott. S a mint az már rendszeren lenni szokott: hiába emeltük fel szavunkat a mult év folyamán, hogy nem jól mennek a dolgok, nem jó vége lesz így a munkának, nem hitték el, nem adtak rá semmit — hivatalosan. Mi magunk sajuáljuk legjobban, hogy oly hamar igazat adtak nekünk a körülmények, — hivatalosan: az egyetemi tanács és a miniszterium úgy találván, hogy a szövetség ama viszonyok között céltalan.

Az elmondottak resultatumaként tanuságot méríthet a Szövetség kicsiny történetéből az ifjúság hogy ha újra felveendi annak érdekében a harcot, csupán az önzetlenség, az önmegtagadás, az őszinte lelkesedés, a kitartó buzgalom, a szorgalmas, komoly munka vív ki eredményeket, míg ezeknek az ellenkezője csupán rombol. Megtanúlhatja az ifjúság, hogy ha a léha korszellemnek hódol, tekintélye

TÁRCA.

Messze Hortobágyról . . .

*Messze Hortobágyról vissza sir a lelkem,
Oda vágyik vissza, a te közeledbe . . .
Más itten az ég is, nem olyan mosolygó,
Itt ha öröm ér is, könny ragyog szemembe!
A jó Isten tudja mi mindent nem érzek,
Mikor árva lelkem a multban andalog . . .
Mikor rólad szövi — szövögeti álmát . . .
Csak azt érzem, tudom: boldogtalan vagyok!*

*Nem feslik itt bimbó — madárszó sem csendül,
Nem lelem gyönyöröm hajnal hasadásban . . .
Nem ígéz a puszták bűbája, fensége . . .
Nem telik a kedvem nap lenyugovásban!
Hogy is nyílnék rózsza, hogy is zengne nótá:
Hisz a mindenségből hiányzik a lélek . . .
Hisz a hol te nem vagy, szerelmes szívem
A természet báját hogyan érteném meg?!*

*Öröm ér vagy bánat, nevetek vagy sirok,
Hőn szerető lelkem csak te hozzád szárnyal . . .
Vissza varázslódik az a gyönyörű mult,
Teli napsugárral, teli szívárvánnyal!
Ugy el-el tűnődöm, gondolsz-e vajjon rám,
Arra az ábrándos, szerelmes fiura? . . .
Vagy talán egy röpke szellő is elég volt,
Hogy képem szivedből örökre ki fujja? . . .*

*Valami azt sugja biztatón szívemnek,
Hogy azt a jó fiút nem feledted el még! . . .
Reá gondolsz, hogyha felujjul előtted
A sok édes óra, a sok kedves emlék . . .
Gondolj, gondolj néha én szegény szívemre,
Méltó vagyok rája: szeretlek halálig . . .
Messze Hortobágyról vissza sir a lelkem,
Oda, oda hozzád, közeledbe vágyik! . . .*

Acsay Lajos.

csökkenni, társadalmi helyzete süllyedni, ő maga satnyulni fog; ha nem őrzi meg ifjú szívének romlatlan tisztaságát, szépért, jóért való lelkesedését, akkor a blazirt kedélyével ne legyenek vágyai, követelései.

Csak lelkes, komoly munkát koronáz siker, csak lelkes, komoly munka támaszthatja fel újra elhalt szövetségünket!

Konrád Ernő.

Az „Akadémiai körről“.

Az „Akadémiai Kör“ megvalósításának eszméje már meg lett pendítve e Lapok hasábjain s ugyancsak itt, homályos körvonalakban szó volt arról is, hogy miképen öltön ez eszme testet. Az eszme keresztülvitele sokkal könnyebbnek látszik, mint milyen nehéz valóban a megvalósítás és éppen ezért sok, igen sok megfontolás szükséges ahhoz, hogy a kivitelben ne ütközzenek össze a különböző akadémiai egyletek érdekei s az ifjúság a hozott áldozatnak megfelelő ellenértéket nyerjen.

Két oldala van az éremnek, *alaki* és *anyagi* oldala; az első, az alaki rész megvalósításához kevés fáradsággal könnyen eljutunk, de az anyagnak megtestesítése ezer akadályba ütközik.

Az alaki részszel más helyt foglalkoznak má-

sok, legyen szabad nekem az anyagi részhez hozzászólanom.

Tudjuk, hogy az akadémiai egyletek, kivéve a *segélyegyleteket* (?), az ifjúság milyen csekély részét képesek lekötni s bár mindent elkövetnek az intéző körök, az érdeklődők száma vagy sehogy, vagy igen lassan növekszik. Ennek oka az ifjúság közönyében, e közöny pedig a mi viszonyainkban leli magyarázatát. Az akadémiai ifjúság legnagyobb része a létfenntartás nehézségeivel küzd, a létfenntartás különböző eszközei s az előadások annyira igénybe veszik, annyira kifárasztják a testet, elbágyasztják a lelket, hogy bizony kevésnek van kedve a gyorsíró- vagy a különböző egyletek *komoly* szórakozásait élvezni, mindenki könnyű szórakozások után futkos, könnyű élvezetet keres, mit föltalál korcsmák és kávéházak különböző füstös és nem füstös helyiségeiben. Ezt kell nekünk megváltoztatni, — szórakozás helyett szórakozást nyújtani, a léhábber élvezetért — komolyabbat s mindezt úgy, hogy az ifjúság saját körében találja fel mindazt, a mit odahagyott, kárpótlást nyerve, nemesebbet, jobbat az elhagyottnál. *Ezt kell figyelembe venni, midőn az Akadémiai Kört létesíteni akarjuk!*

Hiába alkotnánk meg papíron az Akadémiai Kört, hiába alapszabályoznánk, közgyűléseznénk, létesülné ugyan, de csak a *tudatban*, de csak a papi-

A rózsza panasza.

*Csak sárgulok, csak hervadok,
Nem sokára meg is halok,
Éltető nap áldó fénye
Elbujdosott más vidékre:
Nyiló rózsám ajakára
Nincsen csókja, mind hiába
Vágyódásom.*

*Fenn az uri lak tornácán
Nem éltem én ilyen árván,
Gyöngéd kis kéz ápolgatott,
Ha szomjaztam, megitatott,
Társaim közt mosolyogva
Nem érintett bánat soha,
Boldog voltam.*

*Téli házam levegője
Boldogságom megölője,
— Miért is kell így meghalnom?!
Madár dalát itt nem hallom*

*Esti csillag nem ragyog rám,
Lassan hervad el a rózsám,
Beteg rózsám.*

*Inkább ott fenn . . . urnőm keblén,
Hervadozna szegény . . . szegény . . .
Haldoklásom megsíratná,
Tán éltem is visszaadná
Szelid szava, hulló könnye
Óh csak jönne . . . értem jönne
A szép leány.*

Forrás Gyula.

Diákszerelmek.

1rta : Papp János.

Hiába, rossz időket élünk, sok az ember, kevés a főka. Bátran mondhatom akárkinek, hogy orvos ne legyen, mert a betegek száma roppant csekély; ügyvéd se legyen, hiszen az emberek ma már nem perlekednek; tanár meg épen ne legyen, mert kevés a fizetés és sok a vásott nebuló. Igaz, hogy én még

ron, nem pedig testet öltve azon alakban, melyet az ifjuság kíván, melyre az ifjuságnak szüksége van. Ha pedig az Akadémiai Kör *ily* alakban nyer kifejezést, ha *így* valósul meg, akkor meg fogják látni uraim, hogy milyen könnyűséggel lesz létesíthető az *alaki* oldal, míg, tessenek elhinni, hiába létesítjük *ezt a másik* nélkül.

A „D. F. L.” mult számában „Akadémiai Kör” címen a létesítésnek egy módozata van felhozva, mely nem elégíti ki az ifjúságot, nem elégítheti ki a kívánt áldozatokért.

Röviden a módozat ez:

Az „Akadémiai Kör”-nek minden, a debreceni két akadémiai szakon beiratkozott hallgató kötelezőleg tagja lenne, magába foglalná az összes akad. egyesületeket, ezektől évi bevételöknak 10%-át, vagyis körülbelől 53 frtot kíván saját céljaira. Ehhez jön az akadémiai — körülbelől 300 — hallgatótól beszédendő egyenként 5—5 frt, összesen 1500 frtnyi tagsági díj. Ebből 1250 frtot arányosan, tagsági díjak címén visszafizetne az A. K. a különböző egyesületeknek, — a megmaradt 303 frtból lenne létesítendő egy „hivatalos” helyiség *300 tag számára!*

Ez a javaslat.

Önkéntelen az a kérdés merül fel: *mit fog ezzel nyerni az ifjúság?* Kettőt. Először mindenki tudni

fogja, hogy viharos közgyűléseken 10—20 iv papírt összefirkáltak, s e papír halmaz első lapjára oda irták: „Az Akadémiai Kör alapszabályzata.” *Ez a tudat* az első nyereség. A másik az, hogy míg most a gyorsíró-, irodalmi-, önképzőkör stb. külön tábláztatták be a tagsági díjakat, — ezután az „Akadémiai Kör” *egy* címen fog 5 frtot betábláztatni, s kényelem tekintetéből majd az alapvizsga kérvényekhez, absolutorium és távozási bizonyítványhoz tartozásai kiegyenlítése bizonyítékául nem 5, hanem csak 1 bizonyítványt kell bemellékelni, mit munka-, időtakarítás szempontjából meg fog köszönni az ifjúság, a senior és a háznagy ur is. Ez a második, — egyebet nem nyerünk!

Nincs-e most is gyorsíró-, irodalmi-, stb. egyelet, nincs-e most is egy olvasóterem? Vagy talán a „hivatalos” helyiséget nyerjük? Minek cseberből vederbe esni s egy majd megválasztandó A. Köri jegyzőt fárasztani, hogy egy csomó §-t összefirkáljon, mert a mint most nincs ifjúsági élet, tessenek elhinni, ha 20 ivnyi alapszabályt hoznak is össze, akkor sem, ezután sem lesz ifjúsági élet, olyan, a melyet óhajtunk. Mindenki ismeri közülünk az ifjúsági életünket, *300-an ezerfelé* oszlunk; ezt kell megszüntetni s bármi áldozatok árán oda hatni, hogy a 300-ból ne 1000, hanem 1 legyen! El fogjuk érni, mert el kell érünk!

nem voltam sem orvos, sem ügyvéd, sem tanár s csak mások után mondom, hogy egyiknek sem érdemes lenni, de egy jó tanár csak saját tapasztalataim alapján is szolgálhatok bárkinek s ez az, hogy inkább legyen orvos paciens nélkül, fiskális cliens nélkül vagy épen tanár fizetés nélkül, de szerelmes ne legyen, mert Isten ugyse nem érdemes. Nem pedig azon egyszerű oknál fogva, mert csak igaz marad az, hogy „női hűség — tündér álom.”

Szolgálatot vélek teljesíteni a szenvedő emberiségnek, midőn mások okulására egy nehányat elmesélek azon szomorú tapasztalatok közül, melyek engem e nagy igazság megismerésére vezettek.

Azt hiszem, mindnyájunk előtt teljesen ismeretes dolog, hogy egy valamire való nyolcadik gymnasistának első és főkötelesség, hogy szerelmes legyen. No hát e kötelességnek annak idején én is eleget tettem. Hogy történt a dolog, nem tudom, de egyszer csak azon vettem észre magam, hogy fülig szerelmes vagyok a görög professzorom unokahúgába, az angyal Iphigeniába, s hogy míg a jó öreg professzor a Homeros Iliásának szépségeit magya-

rázza, addig én verset írok az Iphigenia holdsugarakból font arany hajáról, mihez képest az Argonauták arany gyapja közönséges sárga réz volt s arról a két kék csillagról, mely mellett még a ποδας βασις Αχίλλευς-nek Hephaistos által kovácsolt pazsán tündöklő csillagok is holmi szentjános-bogarakká halványultak.

És — nem dicsekvésképen mondom — Iphigenia szeretett. Tudtomra adta ezt minden héten kétszer a sziv-utca sarkán, mikor zongora órára ment s mikor rendesen átvette az én legujabb költeményeimet.

Egy ilyen alkalommal azonban — egy gyönyörű májusi délután, midőn az 58-ik és 59-ik versemet adám át Iphigeniának, mintha felhőkből pottyant volna le, ott termett a nagybácsi, — az én professzorom — s miután engem alaposan lehordott, elkobozta Iphigeniától verseimet, melyekben épen az ő zsarnokságát énekeltem meg hatos jambusokban. A nagybácsi eme felfedezésének aztán két természetes, szomorú következménye lett: Iphigenia nem járt többet zongora órára, én pedig megbuktam az

Megjegyzem még egyszer, hogy a kérdés anyagi oldalához akarok szólni, s így akarom — a meny-nyire tudom — kifejtetni, hogy mikép valósítható meg az Akadémiai Kör, tekintetbe véve az ifjúságnak főleg anyagi tehetségét.

Az Akadémiai Körnek tagja lenne kötelezőleg minden jog- és hittan hallgató, a ki a debreceni két akadémiára beiratkozik. Tagsági díj címén minden egyes tag évi 5 frtot fizet. Ugy véve fel, hogy körülbelül 300 hallgató van a két szakon, évi 1500 frt volna a bevétel, mit bizony nem lehetne semmiféle takaréokban kamatoztatni, az *első év* tőkéjének egyedüli kamata az ifjúság szórakozása volna. *Ebből* az 1500 frtból kellene létesíteni az Akadémiai Kört. Béreljen ki a már papiron megalakult kör egy 3 vagy 4 szobás lakást, lehetőleg a város központján. Ezt berendezve vagy berendeztetve bocsássa a Kör részére. A már helyiségekbe költözött Kör vagy házilag kezelné, vagy a mi első évben praktikusabb volna, vállalkozóval kezeltetné a Kör helyiségeit, mint a Kör kaszinóját. Azért volna ez utóbbi kedvezőbb, mert az első év előre nem látott kiadásokra számítván, nehezebb lenne nekünk beszerezni a szükséges felszereléseket, a billiárd- és játékasztalok a szükséges bútorzattal — nem igen telnének ki a mi 1500 frtunkból. — Lenne egy billiárd terem pl. 2 asztallal, egy játék terem, 1 — esetleg 2 ol-

vasó terem; ez utóbbiakban lennének a szükséghez képest elintézendők a Kör hivatalos ügyei, a mikorra is az olvasótermek egyike ennek a célnak rendelkezésére lenne bocsátva.

Igy alkotnók meg — vázlatosan — az Akadémiai Kör klubját, a részletek megbeszélése még időszerűtlen, s annak elintézése az ifjúság által a közgyűléseken történnék.

Legnagyobb baj a pénzkérdés. Nekünk 1500 frtunk volna, de ebbe beleértik a különböző egyletek tagsági díjait, mit bizony mohón vonna le, úgy a gyorsíró, mint a többi egylet is. Az bizonyos, hogy ha a különböző egyletek tagdíjait levonjuk és arányosan megosztjuk, marad az A. K. céljaira 300 frt, az egyletek által adott 10%-al együtt, — a mivel nem lehet 4 szobás kaszinót fentartani, — de — kérдем — ha 300 frt áll csupán rendelkezésünkre, minek akkor külön olvasóterem, mikor van most is, — vagy csak azért fizessünk 5 frt tagdíjat, hogy az olvasóterem *ne a kollégiumban, a mostani helyén*, hanem a városon legyen, vagy azért fizessünk, hogy a gyorsíró s a többi egylet mohó tőkegyűjtését fokozzuk? Hisz az absurd kényszer volna, hogy én vagy a másik, a kik nem tudunk gyorsírni, tagjai legyünk a gyorsíró körnek, fizessünk oda is, — mi koplaljunk, hogy hízzék a gyorsíró? Így nem lehetne létesíteni az Akadémiai Kört, s így valóságos zsa-

érettségin a görögből. De legszomorúbb volt a dologban az, hogy el kellett válnom Iphigeniától, haza kellett mennem a szünidőre, s én azt gondoltam, hogy a szívem szakad meg. Végre is elhatároztam, hogy ha mindjárt egy trójai háborút is kell viselnem, elrabolom Iphigeniát, de mert a nagybácsi háza roppant erős kőfállal volt körülvéve, be kellett érnem annyival, hogy a nagybácsi gazdasszonyának szivessége folytán egy levélben adjam tudtára Iphigeniának, hogy milyen boldogtalan vagyok, hogy mennyit szenvedek. Ő válaszában megnyugtatót, hogy szeret, csak tanuljak szorgalmasan s javítsam ki a szekundát, ami annál könnyebb lesz, mert a nagybácsi nyugalomba vonul s helyébe egy fiatal tanár jön, a ki *nagyon jó ember*.

Mikor aztán három hónap múlva a görög szekunda kijavítása végett szivemben a legszebb reményekkel visszakérültem, — Iphigenia már akkor neje volt annak a nagyon jó embernek, a fiatal görög professzornak.

Hát kérem, érdemes volt ezért 59, mond: öt-

venkilenc szerelmes verset írni, annyi sok éjszakát átvirasztani s ráadásul megbukni a görögből.

Ekkor tettem fel életemben először, hogy soha többet szerelmes nem leszek s ezt — igazán mondom — meg is tartottam volna, ha Saroltát meg nem ismerem. De hát tehettem én arról, hogy az anyám rám parancsolt, mikor feljöttem jogásznak, hogy a Juliska nénit, az ő gyermekkori barátnőjét felkeressem s tehettem-e én arról, hogy a Juliska néni épen mamája volt a legszebb szőke Saroltának, a ki mikor meglátott, csakhogy a nyakamba nem ugrott örömében s el nem engedett addig, míg meg nem ígértem, hogy minden vasárnap délután náluk leszek uzsonán. S minthogy az én szívem sem készült asbestből, az bizony rögtön lánggra lobbant s a következő vasárnap már egy gyönyörű 28 strófás versben adtam tudtára Saroltának, hogy én kizárólag és egyedül csak ő érte élek s ha ő nem szeretne, úgy nemsokára egy sirdombbal több lesz a temetőben. Valóságos remekmű volt, de nem sokat értem vele. Mikor elolvasta, azt mondta, hogy szép, nagyon szép, de mert ő jobban szereti a *használt*

*

rolás volna mindnyájunktól 5 pengőt kihúzni, — áldozatot hozni — semmiért; mert jelzem az Akadémiai Körnek csupán papiroson léte csak annyit érne, mintha egy 6 felé szakadt nagy kabátot gummi arabicummal összeragasztanánk, s így az Akadémiai Kör létesítésére elég volna 20 iv papír s 2 alumínium penna, — minek oda 1500 frt? — Evvel a banális hasonlattal az Akadémiai Kör illeténi létesítésének abszurditását akarom jelezni.

Az Akadémiai Kör 500 frtnál egy krajcárral se többet nem oszthat szét az egyleteknek az első évben. Áldozzanak azok is egyszer, először, — egyik sem fog csödbe jutni! Ezt, a *legjobb* esetben 500 frtot a következőképen vélném felosztani: Minden egylet az eddigi minimalis és maximalis tag-száma közötti arány képezné az alapot, pl. legkevesebb tagszám 30, legnagyobb eddigi tagszám 120 lenne, az illető egylet tagjai számát — csupán fizetési alapul — 45-ben, vagyis a két szám közti különbség felében állapítanánk meg, — kivéve a két segélyegyletet, hol, céljaikra való tekintettel, az arányoknak méltányosabbaknak kell lenniök. — A megmaradt 1000 frt *okvetlen* kell az Akadémiai Kör fentartásához e nélkül el se kezdhetjük — evvel megvalósíthatjuk. Az apró-cseprő érdekeknek bizony el kell némulniok, ha nem, el kell némíttatniok, ez eszme megtestesítése, a szükségesnek megvalósítása

bélyegeket, mint a költeményeket, ne irjak hozzá több verset, hanem inkább gyűjtsek neki bélyegeket. Szomorú sors ugyan poétából bélyeggyűjtővé lenni, de mit nem tesz meg az ember azért, a kit szeret? Hangyaszorgalommal láttam hozzá a bélyeggyűjtéshez s én, a ki addig egyedül az apámmal leveleztem s vele is csak egyszer havonként, ez időtől fogva a legszorgalmasabb levélíró lettem, irtam boldognak, boldogtalannak, csak hogy minél több levelet kapjak s azokról a bélyegeket leszedhessem. Sőt zsebpénzem egy részén bélyegeket vásároltam s azokat saját magamnak címzett levelekre ragasztottam, csak hogy elhasználódjanak és Saroltának adhassam azokat. De édes is volt a jutalom. Sarolta minden belföldi bélyegért elmondta, hogy szeret, minden külföldiért, hogy nagyon szeret, egy chinai levelező-lapért pláne megengedte csókolni a — kezét.

Képzeltetik tehát, mennyire megörültem, midőn a majális napján egy afrikai bélyeg jutott birtokomba. Feltettem magamban, hogy azt egy csókon alól nem adom Saroltának. A vásár megkötésére

és saját, mind a háromszázunknak érdeke is, hogy ne álljunk meg kicsinyes akadályok előtt, mert az egész, ha kell, a részek fájó sebein is, — de boldogúlni fog, mert boldogúlnia kell!

Akadnak, kik előtt előbbvaló, hogy hányan tudnak gyorsítani, mint hogy az ifjúságnak *otthona* legyen. Minek az? Mondogatják sokan, kiknek *untig elég* a kollegiumi *coetusok kaszinó élete*, — hiszen kalaberezni ott is lehet, ujság pláne van az olvasóteremben. Minek nekünk a külön otthon, — nem jó a Balaton, Páris, Baross és a többi? Ki élt meg még a billiárdozásból? Kell az nekünk? És tessenek elhinni, ebben a kollegiumi közönyben meglehetősen akadályra találunk, pedig bizony az Akadémiai Kör felállítására első sorban a coetusoknak van szüksége! Nem sérteni akarok — magamat is sérteném, lévén bennlakó — de hű akarok lenni a valóhoz, — hogy aztán ez olyan kellemetlen — az én hibám? — A ki a városban lakik, az mégis, ha máshelyt nem, de legalább a háziurnál vagy háziasszonyánál „forog”, — mikor a lakbért fizeti, — de mi bennlakók, bizony olyan egyoldaluan élünk, hogy pl. ismeretek olyan bennlakót, a ki nem is érzi jól magát, ha nem hasonszörűvel — vulgó: bennlakó — érintkezik, eltekintve a korcsmai ismerősöktől, a mosónéktól s az öreg Szutortól. A bennlakóknak volna reá legnagyobb szükségünk, kik, kivéve az együttlakókat,

épen kitűnő alkalomnak ígérkezett a második négyes. Az est leszállt.....a tánc megkezdődött s egyszer azon vettem észre magam, hogy már csak két tour választ el a legboldogabb négyestől. Midőn az egyiknek vége volt, elhatároztam, hogy a négyesig nem táncolok többet s kivonultam a buffetbe erőt gyűjteni a nagy alkuvásra. Ezalatt pedig odabenn megváltoztatták a táncrendet, kihagyták a rezgőpolkát s mire én bementem, akkor már épen a 6-ik figurát táncolták.

Első pillantásom Saroltára esett, ki egy veres bajuszú medikus karján lejtette a chasseé-croiséé-t. Kétségbeesve vártam, míg vége lett a táncnak, akkor aztán odamentem hozzá, s előrebocsátva, hogy az egésznek a rendezőség az oka, bocsánatát kértem, ő azonban jóformán végig se hallgatott s egyszerűen kijelentette, hogy köztünk vége mindennek. Kértem, könyörögtem, sőt megígértem, hogy szerzek neki bélyegeket Kamcsatkából vagy a zulu-kafferek birodalmából, csak bocsásson meg, — nem használt semmit, még csak egy szót sem szólt hozzám többet. Végző kétségbeesésemben a Juliska

legtöbbször csak akkor érintkezünk egymással, ha pénzt kérünk kölcsön, vagy cigarettát potyázunk és majdnem egyedüli diskurzusunk: mi volt a konviktus? — volt-e katalógus?

Talán az is baj volna, hogy százados szokásokat akarunk „divatból kimentek”-ké tenni, vagy a kollégiumi életet őseredetiségéből kiforgatni, mikor így is, megőrizvén a szűz, sértetlen ősi életet, — fejlődünk és tengünk nap-nap után — minek bolygatni a darázsfészket, minek akarjuk a százados közönyt felrázni, a százados coetusi otthont elköltöztetni, hanem neveljünk inkább holt tőkét, miket a huszadik nemzedék se élvez, gyűjtsünk, áldozzunk, hogy meghuzva magunkat, gyönyörködjünk abban, hogy mennyit tudtunk magunktól megvonni?

Nem uraim! Gondolkozzunk realisan, és ne futkossunk úgy eszmék után; hogy a csizma lemaradjon a lábunkról; igen, hassunk, alkossunk, gyarapítsunk, de ne úgy, hogy mi pedig koplaljunk!

Sokan azt hiszik, hogy az akadémiai tanárkartól nem nyerünk méltánylást, ne higgyük ezt, nem akarjuk hinni, hogy a mi tanárkarunk nem viseli szívéen érdekeinket, meg fogjuk látni, hogy a kivitelnél tanári karunkban hathatós támaszra találunk!

László Gyula.

* * *

nénihez folyamodtam, hogy békítse meg Saroltát, de ő azt mondta, hogy igaza van Saroltának, a ki többre becsüli a bort, mint a táncosnőjét, az ne menjen bálba. Pedig higgyék el mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, hogy egy pohár limonádén kívül nem ittam egyebet akkor este. — Elég az hozzá, hogy így foszlottszét az én reményem a bál után.

Hát érdemes volt ezért kérem 973 bel- és külföldi bélyeget gyűjteni?

A dolgok természetes rendje azt hozta volna magával, hogy ezen újabb csalódás után újra feltegyem magamban, hogy sohasem leszek szerelmes. Én akartam is ezt, de nem tettem, nem is tehettem, hiszen ismerik önök Margitot. Nem ismerik? Lehetetlen! A felsőbb leányiskola csillagát, az egész város jogászainak, diákjainak ideálját, hogy ne ismernék? És ki tudná őt nem szeretni? Nézzék meg kérem az összes fintézetek padjait s én fogadni merek, hogy 100 közül 99-ben ott fogják találni bevésve e szót, hogy „Margit” s a 100-ikba is bizonyára csak azért nem lesz bevésve, mert a ki

Magunk részéről a fentebb elmondottakhoz azt tesszük hozzá, hogy tekintve a mostani pangó és csenevész ifjúsági életet, tekintve az egyes egyesületeknek hanyatló igyekezetét, tekintve az ifjúság külső egységes képviselőjének hiányát, tekintve az akadémiai polgárság tarthatatlan társadalmi helyzetét, tekintve szóval a mindenünnen felsíró beteg állapotok sebeit: feltétlenül meg kell ragadnunk a mentő talizmánt, határozottan tennünk kell, bármít, bárhogyan, csak üdve és jó hatása legyen, össze kell olvasztanunk a széthúzó erőket, elenyésztetnünk, elfojtanunk csirájában a theológusok és jogászok közt lappangó visszavonást, teremtenünk kell akadémiai társadalmat, súlyt kell adnunk az egyetemes ifjúság fellépésének!

Húzódozó beszéd, hogy nincs itt még az idő, nincs még megérve az ifjúság ily nagy átalakulásra. Önmagunkra sűtjük a szégyen bélyegét, ha e miatt gyáván szemet hunyunk, cselekednünk kell s az idő itt lesz rögtön, mert komoly, elszánt, határozott tett teremti az időt.

Össze kell tehát hívni minél előbb az ifjúsági gyűlést, tárgyalnunk, tanácskoznunk kell s ha általánosságban megállapodásra jutottunk, a kiküldendő bizottság majd elvégzi részletekben az üdvös átalakítás nagy munkáját.

benne ül, elégnek találta, ha a szívébe vési be. Talán épen én nem voltam e 100-dik, mert tény, hogy még alig törültem ki szivemből a Sarolta nevét, már ott volt bevésve nagy, mély betűkkel: „Margit.”

Nem akarom elárulni a felsőbb leányiskola poste-restante titkait s nem mondom el, miként ismerkedtem meg vele, a lényeges a dologban ugyanis csak az, hogy mi szerettük egymást nagyon, nagyon. Nem hiszem, hogy Caesar büszkébb lehetett, mikor azt mondta, hogy „jöttem, láttam, győztem,” mint én, mikor a Margit szívé magaménak mondhattam.

Boldog voltam, kimondhatatlan boldog, — de nem sokára e boldogságnak is vége lett.

Szerelmünknek épen három hónapos jubileumát ünnepeltük. Egyedül voltam vele a zongora teremben. Egész délután nagyon kedves, ennivaló volt. Egyszer aztán elkezdett a tudományokról beszélni. Elmondta, hogy ő mennyire szeret tanulni és hogy mennyire ki nem állhatja a rossz tanulókat. Aztán hozzá tette:

**

Az „Eperjesi Joghallgatók Testülete“ felirata.

Az „Eperjesi Joghallgatók Testülete“ f. hó 16-án tartott közgyűlésében Petrovics György II. éves joghallgató indítványára egyhangu lelkesedéssel elhatározta azt, hogy egy — ugyancsak Petrovics által szerkesztett — feliratot terjeszt fel a válás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságához.

A feliratot az „Eperjesi Joghallgatók Testülete“ az ország összes akadémiainak, így nekünk is megküldte, melyet egész terjedelmében alább közöljük.

Nagym. Vallás- és Közoktatásügyi M. Kir. Miniszter Ur!

Kegyelmes Urunk!

Aon kiváló férfiak között, kik eddig Magyarország kultuszminiszteri székén ültek, méltó helyet foglal el Nagyméltóságod, a ki máris annyiszor bebizonyította, hogy a legnagyobb mértékben szívén viseli hazánk közművelődési érdekeit, a ki már is annyi üdvöset alkotott a magyar közművelődés érdekében. Ez a körülmény bátorít fel bennünket arra, hogy Nagyméltóságodhoz forduljunk kérelmünkkel. Teszszük ezt abban a meggyőződésben,

— Ugy e Elemér, maga jó tanuló volt?

— Oh, hogyne, szinjelös voltam egész életemben, mondtam én.

— Lásza, én fogadni mertem volna erre, valami úgy megsugta; aztán mi volt a kedvenc tantárgya, ugy-e a matematika?

— No persze, hogy az, imádtam a matematikát! (8 év alatt csak 6-szor buktam meg belőle).

— Igazán? Esküszöm, hogy gondoltam. Aztán...mondja Elemér nagyon szeret maga engem?

— De édes Margit, hogy kérdezhet ilyet, hiszen kívánjon tőlem bármit, kívánja az életemet...

— Nem...nem kívánom, csak kérem, ha szeret engem, csinálja meg nekem holnapra a számtani feladványomat, ugy-e megteszi?

Ha az életemet kívánta volna, nem jöttem volna zavarba, de ez borzasztóbb volt a halálnál. Én, a ki diák-koromban mindig sós-perecekért vásároltam feladványomat s a kit ki lehetett volna üzni a világból a matematikával, én csináljak meg

hogy a magyar tanuló ifjúság helyzetével foglalkoznunk kötelesség és abban a reményben, hogy Kegyelmes Urunk figyelmére méltatja törekvésünket.

Közoktatásügyünk sok, nehéz és orvoslásra váró baja között nincs nagyobb, nincs gyorsabb orvoslást igénylő annál, hogy a magyar ifjúság igen nagy részének, míg tanulmányait folytatja, a legsúlyosabb anyagi gondokkal kell küzdenie. Erejét meg kell osztania a tanulás és a létfenntartás között. S bizony annak javarészét rendesen ez utóbbi veszi igénybe. Lelkes szeretettel foglalkoznék tanulmányaival, de szellemét lenyűgözi az élet gondja, mely folytonosan ott virraszt mellette.

S még sokan azt mondják, hogy ne járjon iskolába az, a ki szegény. Mintha a tanuláshoz csak vagyon kellene és nem tehetség. előkelő származás és nem szorgalom! Oh hányan vannak, a kik mivel a legszükségesebb anyagi eszközök nélkül is szükölködnek, elvesztek és elvesznek a haza számára! Pedig ki tagadná, hogy Magyarországnak nagy szüksége van tanult emberekre?

A magyar tanulók nehéz anyagi helyzete a főoka annak, hogy az iskolából kikerült ifjúság jelentékeny része nem áll a szakműveltségnek kellő színvonalán. Testi ereje, egészsége gyakran teljesen áldozatul esik a tanulóévek sok nagy nélkü-

egy számtani feladványt. De hát mit nem tesz meg az ember azért, a kit szeret? Véres verejtéket izadtam három órán keresztül, míg végre kiszámítottam, hogy az a gazember korcsmáros, a ki 100 liter 50 kros, 100 liter 60 kros és 100 liter 70 kros bort összekever, az a keveréknek literjét 0 561 krajeárjával adhatja el, hogy ne károsodjék. Margit csodálkozott, hogy milyen pontosan — ezredrészkrajeárokig — ki tudtam számítani, én pedig büszke voltam, azon kezdtem gondolkodni, hogy tulajdonképpen hogyan is történhetett az, hogy engem diákkoromban annyiszor megbuktattak a matematikából?

No hát pár nap múlva felvilágosított erről egy rózsaszínű kis levélke, a mit a Pista gyerek (a Margit öccse) hozott. E levél pedig azt tartalmazza, hogy Margit utál, gyűlöl, megvet; hogy az egész osztályban az ő feladványa volt a legrosszabb, hogy ha ő megbukik a matematikából, hát annak én leszek az oka és végül hogy többé a szeme elé ne merjek kerülni.

Aztán mondja még nekem valaki, hogy sze-

zésének, lelkéből pedig kivesz az idealizmus, az önzetlenség, kipusztul a köz, a haza ügyei iránt való komoly, meleg érdeklődés. Kit kora ifjúságától kezdve anyagi gondok és nélkülözés gyötörték, nem igen akar mások gondjával, mások bajával törődni.

S ma nincs is még mód az orvoslásra. Ösztöndíj kevés áll hazai tanuló ifjúságunk rendelkezésére, a Mensa Academica pedig még Budapesten sem felelt meg teljesen a várakozásnak.

Kegyelmes Urunk! Szerény véleményünk szerint ezen csak egy nagy országos ösztöndíj-alap föllátiásával lehet segíteni. Méltóztassék megengedni, hogy erre vonatkozó eszméinket előadjuk!

Nagyméltóságod fölhivná a magyar társadalmat az adakozásra. A közönség, mely az utóbbi éveknek sok ünneplése közepette talán tulsokat áldozott jóval jelentéktlenebb dolgokra, s a mely már megszokta, hogy Nagyméltóságod csak szépet és hasznosat kezdeményez, szívesen meghozná áldozatait. A sajtó, melynek ez eszme már régi kedves ideálja, a legnagyobb lelkesedéssel karolná fel az ügyet. S miért ne hinnők, hogy akadnak majd magyar Maecenások, a kik vagyonuk jelentékeny részét szentelik e célra?

És a társadalom mellett az állam is hozzájárulhatna az eszme megvalósításához. Talán évenként fölvehető volna bizonyos összeg az állami

relmes legyenek.....azaz, hogy.....eh! szerelmes lesznek csak azért is, csupán bosszúból, semmi másért, hadd lássa az a hűtlen Margit, hogy nem csak egy kis leány van a világon. Hiszen, ha újból csalódom, egygyel több csalódás, vagy kevesebb, ugyis mind egy már az én szegény szívemnek; hanem azért leendő ideálomtól megkövetelem:

1-ör hogy semmi féle fiatal görög professzorhoz férjez ne menjen,

2-or hogy ne gyűjtsön bélyegeket s ne haragudják meg, ha én a második négyesről elkésem és végül

3-or hogy ha még iskolába járna, feladványainak elkészítését ne bizza én rám, hanem csinálja meg ő maga.

Hölgyeim! ha pályázni óhajtanak, ajánlatukat szíveskedjenek „Örök hűség” jelige alatt a „Szerelmesek lapja” kiadóhivatalához beküldeni.

költségvetésbe? A törvényhatóságok szintén hozhatnának némi áldozatot.

Nem gondoljuk mi, hogy ezen eszme rövid idő alatt megvalósítható. Ám teljék bele 30 év, vagy akár 50 esztendő! S ha évenként 30,000 forint gyűl össze, 50 év múlva egy millió forint kamatai állanak a szegénysorsú magyar tanulók segélyezésére!

A további részletkérdésekbe nem bocsátkozunk. Mi, kik közvetlenül magunk előtt látjuk a magyar tanulóság nehéz helyzetét, nagy nélkülözését, csak bizonyosságot akarunk tenni e mellett és keressük az annak orvoslására alkalmas utat.

Hazánk jövője érdekében kérjük Nagyméltóságodat, kegyeskedjék nagybecsű figyelmére méltatni szerény eszménket!

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletünk és nagyrabecsülésünk őszinte kifejezését!

Eperjesen, az Eperjesi Joghallgatók Testületének 1897 október hó 16-án tartott gyűléséből.

Nagyméltóságodnak, Kegyelmes Urunknak:

P. H. legalázatosabb szolgálai:

Szentiványi Ferenc s., k., Osztermann Ernő s., k.,
e. i. elnök. e. i. főjegyző

Petrovics György,
testületi tag.

* * *

A magunk részéről ezen feliratban foglalt érdekes és magasztos eszméket annyival inkább magunkévá tesszük, mivel a debreceni jogakadémiának van a legtöbb hallgatója az ország összes jogakadémiái között, és ezen nagyon népes akadémia legtöbb hallgatója szegény tanuló, a legtöbb olyan, a ki minden erejét megfeszítve küzd a létfontartás óriási harcában. A pontos előadásra járás kötelező volta mellett nagyon kevés idejük marad az itt-ott kínálkozó anyagi eszközök megragadására s ezen anyagi eszközök oly csekély honoráriummal járnak, hogy alig érdemlik meg a fáradságot; de mit tegyenek, ha a szükség kényszeríti őket. Alig nyílik alkalom valamely conditiora, azonnal egész csapat ifju rohan érte s lélegzetét visszafojtva várja szerencséjét. Mit csináljon ily körülmények közt a nélkülözésekkel küzdő rész? — Kénytelen havi 10—12 frtért naponta 5—6 órát karmolni, csak-hogy tengethesse életét. Mit gondolunk? Vajjon ily körülmények közt megmaradhat-e az ifjúság nemes, rajongó idealismusa mellett? csoda-e, ha semmi lelkesülést sem tanusít a közügyek iránt, — ha ki-hal lelkéből mind az, a mi nagygyá, nemessé teszi; ha mindent igyekszik önző céljaira kizsákmányolni.

Mi is érezzük e helyzet tarthatatlan voltát, de hogyan segítsünk rajta?!...

Különben az „Eperjesi Joghallgatók Testülete” hozzánk átküldött feliratot a legközelebbi célra összehívott ifjusági közgyűlésen tárgyaljuk és vesszük bonc kés alá az ezen felirat körül forgó kérdéseket.

Színház. Színház.

Vasárnap, okt. 31-én premieren hozták színre telt ház előtt „A gyimesi vadlírág” riválisát, a pályázaton dicséretet nyert „Mária bátyját”, Bokor József népszínművét. Ismeretes az a harc, melyet annak idején a fővárosi sajtó Géczi István darabja mellett állást foglalva, a „Mária bátyja” ellen folytatott. És méltán, mert önállóság s drámai erő tekintetében Géczi István népszínműve határozottan felletette áll „Mária bátyja”-nak. Viszont úgy látszik, Bokor József jobban ismeri a színpadi hatás titkait, gyakorlottabb ember ezen a téren, mint Géczi. Ésre lehet ezt venni darabjának minden jelenetén, de különösen a hatásra törekvő felvonásvégeken. És itt nem hallgathatjuk el azt a benyomást, a melyet éreztünk az egész estén, hogy a darab nem önálló, nem eredeti. A II. felvonás vége nagyon is hasonlít a „Falu rosszához”; nótáiban olyan motívumok csendülnek meg, a melyek egy kis utánjárással könnyen feltalálhatók Csepreghy, Tóth Ede és a többi régi jó népszínművek dalaiban. Alakjai közül Körmös Ferkó határozottan emlékeztet Göndör Sándorra, Zsuzsika pedig Finum Rózsira.

Haday (Halmos György) jól megjátszotta a címszerepet, a kinek pletykázó feleségét, a tüzről pattant magyar menyecskét F. Kállay Lujza (Zsuzsika) pompásan adta. Különösen ki kell emelnünk Fáy Flórát (Mária). Megjelenése, hangja, szerepeinek gondos tanulmányozása, egész egyénisége, az az érzés, melegség, még inkább az az erő, a mely eddig is, de különösen a mai esti alakításában megnyilatkozott, mind arra vall, hogy határozott tehetség, a ki rövid idő alatt színházunk első rangú drámai művésznőjévé küzdötte fel magát. Szabó Irma (Erzsike) kedvesen játszott s szépen énekelt. Szathmáry (Erős Pál) kitűnő volt a csók jelenetben, Sziklay pedig az öreg vincellért Ambrust mutatta be jóízűen Békéssy (Körmös Ferkó) bár nem énekelt, hatást ért el játékkal. Rubos (Pista), Karacs Imre (Miska), Fenyéry és Csigaházy Etel jól alakítottak.

Hétfőn ugyanazzal a szerepkiosztással ismét a „Mária bátyját” adták.

Kedden Millöckernek bájos zenéjű operettje, „Boszorkányvár” került színre. A zene szépen kifejezésre juttatja a szöveg minden részletét. Hatalmas erővel fest, majd lágy melódiákba olvad össze, a minő a II-ik kép zenéje, a mely Klárának, a vén kuruzslónőnek barlangjában játszódik le. Alig kezdi elénekelni Verus a boszorkányvár meséjét, midőn mindinkább erőteljessé válik a zene s tetőpontját éri el azokban a hatalmasan felzúgó akkordokban, a mely szinte érezteti velünk azt a rémületet, a mit a boszorkányvár kísérteties feltűnése Józsiában, de különösen Andrisban kelt. Mellette ugyancsak a II-ik képben szépen van beillesztve a „Csak egy kis ámitás, meg egy kis számítás...” pajkos kupléja, a mit a III-ik kép néhány gyönyörű melódiája követ, mint „Ha rád vetem tekintetem” triója és „Oh a csók, az boldogság” szerelmes, fülbemászó dallamai igazán bájosan vannak megkomponálva.

F. Kállay Lujza (Marcsa) kedves játékkal tiszta csengő hangjával sok tapsot kapott Juhász Ilona (Coralie) gyenge éneke különösen az alsóbb regiszterekben teljesen elveszett a zenekar hangjaiban, alakításával sem ért el hatást. Serfőzy Zseni (Verus) túlságba vitt pikanterijával a II-ik kép „Csak egy kis ámitás...” kupléjában többet mutatott harisnyájából a kelleténél. Békéssy (Andris) jól alakította az ügyefogyott bojtárt s baritonját is teljesen érvényre juttatta; igazán sajnálói fogja a debreceni közönség távozását. Karacs Imre (Józsi) szépen énekelt, de mintha tenorja nem csengett volna mindenütt elég tisztán. Sziklai, Szentés, Püspöki s Locsarekné derült percekét szereztek a közönségnek.

Szerdán Sudermann Hermannak, a híres német írónak igazi drámai erővel megírt színművét, „A becsület”-et adták telt ház előtt. Szükségesnek tartjuk, hogy bővebben foglalkozzunk a darabbal.

Írója a mai korból merítette tárgyát teljesen reális felfogással és az egész színművön keresztülvonuló sötét, némely helyen túlságosan sötét színezéssel. A maga egész meztelenségében állítja elének annak a sárban fetrengő munkás osztálynak életét. Feltárja minden hibáját, bűnét, romlottságát, a melynek csiréja már benne van születésekor, mert hát nyomorban jó a világra, abban tengeti életét, abban pusztul el. Sötét, megrázóan tragikus, de a legtöbb helyen igaz vonásokkal festette meg művét. Igaz vonásokkal, a mit bizonyít rendkívüli élet- és ember-

ismerete, alakjainak az utolsó vonásig mesterileg kidolgozott jellemzése, s az ezt szinte ijesztőleg hűn felállított nyomasztó légkör. Csak művének meztelenségét, felfogásának, gondolkodásmódjának túlságos naturalismusát nem helyeselhetjük, a mit még Mühling Lenorának, Heinecke Róbertnek és Frast grófnak is az életből merített, de tisztult kedélyű, nemes lelkű alakjainak gyönyörűen kidomborított jelleme sem feledtet velünk. Túlságos realismusának tudjuk be azt is, a mi darabjának főhibája, hogy nem bír kiemelkedni a sötét színezésből s így nem is tud igazságot szolgáltatni. A színmű hőséne Róbertnek nővére, Alma elbukik, nem azért, mert ő maga is akarta, hanem mivel az volt a sorsa, azért született a világra, hogy bukott leány legyen. A szülők, Heinecke és felesége sejtik már leányuk bukását az első felvonásban, de palástolják, később meggyőződnek róla és végül eladják a saját gyermekük becsületét. Gazságra vetemedik az apa, anya; bűntársává szegődnek idősebb leányuknak, a ki nővére kerítője, csak azért, hogy a leányuk megvásárolt becsülete árán kiemelkedjenek a szegénységből. És ezt megteszik, dacára annak, hogy a becsületes lelkű, nemes gondolkodású fiuk, Róbert, a ki egész életében értük dolgozott, kér, könyörög, hogy segítsenek megmenteni nővérét, a minek elérésére feláldozna mindent, még életét is. És a szülők ezért kiverik fiukat abból a házból, melyben az ő keresményéből tartották fenn magukat. Róbertnek szívét összefacsarja családjának ennyi aljassága, lelkét alapjában megrendíti hozzátartozóinak romlottsága, érzi, hogy elszakadt minden szál, a mely hozzájuk fűzte, s olyan kinszenvedésen megy keresztül négy felvonáson, a melynek csak az lehet a vége, hogy megölje nővére szeretőjét s így mint gyilkosnak legyen teljes a bűnhődése. Pedig ő nem követte el az úgynevezett drámai bűnt, hacsak annak nem nézzük, hogy szíve nemes, lelke emelkedett, egész valója maga a becsületesség. Hol itt a poetai igazságszolgáltatás? a melynek pedig nem szabad hiányoznia, hiszen ez az egyik főkellék, a mi Shakespeare tragédiáit utólrétegetlenné tette; hisz így kívánja a józan ész, minden igaz érzés, a mi bennünk lakozik. Elismerjük, hogy akad az életben is olyan jellem, a minőket Sudermann rajzol; bűnhődik sok olyan ember, a ki meg nem érdemli; de belemarkolni a tömegbe, kiragadni onnan és színpadra vinni éppen ezeket az alakokat s ezekkel festeni egy egész társadalmi osztály életét, szerintünk nem lehet, nem szabad. Hiszen így hiány-

zik belőle a poezis, a mely mindig az örök szépet, az örök igazságot keresi. Mind a mellett el kell ismerünk, hogy a művet mester alkotta. Milyen művészettel van pl. Frast grófnak jelleme megalkotva, a kit az úgynevezett felsőbb körök még ifjú korában száműznek kebelükből, mert nem tudja kitízetni kártyaadósságát. Szinte előttünk áll az egész ember egyénisége, a mint Róbertnek, meghitt barátjának beszéli: „Az apám, ha maradt volna még valamije, kifizette volna adósságomat, hogy megmentse az ő s az én nevem becsületét, de mivel hitelezői már mindenből kifosztották, nem tehetett értem semmit, hát megátkozott.” S Frast gróf ezért az ifjúkori könnyelműségért nem lövi magát főbe, hanem kivándorol. Ő, az aristokrata megtanul dolgozni, vagyont szerez, adósságait kifizeti s visszatér mint dúsgazdag ember. Nemes jelleme megszilárdul s felülemelkedve a társadalmi előítéleteken, minden lépését az emberszeretet, a nagylelkűség vezérli. Egyik legszebb része a darabnak, mikor előadást tart a három „lovagiaskodó” uracsnak a becsületről. E jelenet megalakításába eszméit, gondolkodását, egész lelkét beleöntötte Sudermann. Finom vonásokkal van megrajzolva Lenorának alakja, a kinek fivére Kurt valóságos típusa a mai kor lovagiaskodó s e mellett apja vagyonára pökhendi, romlott, léha fiatal embereinek.

Komjáthy (Róbert) nagyon gyorsan beszélt; így nem tudta teljesen kifejezésre juttatni érzéseit s némely helyen túlságosan szentimentális hangot használt, de ettől eltekintve melegséget és erőt öntött alakításába. Vidor (Frast gróf) úgy látszik nem értette meg szerepét; sok kellék hiányzott ahhoz, hogy úgy állítsa elénk Frast grófot, a minőnek az író megteremtette; annál igazibb volt Szathmáry (Heinecke) alakítása. Tanay (Kurt) intelligens, képzett fiatal színész, a ki valósággal rátermett az ilyen szerepekre; ha így halad, szép jövő vár rá. Fáy Flóra (Lenora) kezdetben nem találta el azt a hangot, a melyet használnia kellett volna, eleinte hidegen hagyott bennünket, később azonban sok melegséggel játszott. Locsarekné (Heineckéné), Halmi Margit (Alma), Kiss Irén (Augusztá) jól játszottak. Nem mondhatjuk ezt el Bartháról (Mihalski); Szentés és Ungváry pedig valósággal tönkre tették szerepeiket.

Ajánljuk Komjáthy figyelmébe, hogy adassa elő még egyszer ezt a minden hibái mellett is mesterileg megírt színművet, s ez esetben nagyon jól tenné az

ifjúság, ha minél nagyobb számban nézné meg a darabot, a melyből egy kis megfigyelés mellett nagyon sokat tanulhat.

Csütörtökön „Don Caesar de Bazan“, *Dume-noir* és *D' Emery* öt felvonásos vígjátéka került színre.

A XVII. század rokokó világában játszik a darab. Szerzői a romantikus iskola hívei, a melynek írói nem a jellemfestésre, lélektani megokolásra, hanem inkább az érdekesen szövődő, könnyen gördülő mesére törekedtek. Ilyen a „Don Caesar de Bazan“ is. Nem jellem vígjáték, hanem cselszövényen, helyzet komikumon alapszik, sok helyen drámai elemmel vegyítve. Tele van bonyodalommal; már-már azt hisszük, hogy a szerzők nem találják meg a kivezető fonalat, midőn egy-egy váratlan fordulat következtében beállott helyzettel kibontakozik a cselekvény.

Komjáthyt (Don Caesar) egyik legjobb szerepében láttuk ez estén. Tanay II. Károlyt, a királyt nem tudta megjátszani. — Nem volt semmi méltóság az ő királyában, a ki még a szerelemtől szenvedélyes óráiban sem feledkezik meg arról, hogy uralkodó. Már a hangja sem alkalmas erre, annál kevésbbé tehetsége, a mely egészen más szerepkörre utalja, a hol érvényesíteni tudja képességeit. Fáy Flóra (Maritana) alakítása a III. felvonásban erőtlén volt, később azonban a IV. és V. felvonásban ismét az a tehetséges drámai színésznő állt előttünk, a minőnek őt ismerjük. Szathmáry Don José de Santaremet, a mindenható, cselszövő minisztert a töle megszokott művészettel mutatta be. Sziklay (Montifor marquis), Kiss Irén (Gazella marquisnő) alakjait sok komikummal játszották meg. Halmi Margit Lazarilla szerepében kedves kis apród volt.

Pénteken Offenbachnak „A trapezunti hercegnő“ című vig operettjét adták üres ház előtt. Úgy látszik a bérletszünet okozta, hogy oly kevesen nézték végig a darabot, pedig telt házat érdemelt volna. Az újabb operett termékek között alig találhatunk olyant, a mely ezzel a régi operettel kiállhatná a versenyt. Nem a túlságba vitt pikantériával, nem lenge öltözékekkel akarja kierőszakolni a hatást, hanem bájos, fülbemászó muzsikájával, kacagtató komikus alakjaival, nem mesterkélt, erőltetett, hanem önmagától folyó meséjével önkéntelenül is tapsra ragadja a közönséget. A zenekar jól működött s az előadás egyike volt a legjobbaknak; szinte összhangban állt a darabbal.

F. Kállay Lujza és Szathmáry Árpád képezték az est hőseit. Kállay Lujza (Raphael) aranyos játékaival, szép hangjával elragadta a közönséget; Szathmáry Árpád felülmulta önmagát. Ő, a ki arra van hivatva, hogy színművekben, vígjátékokban élvezzük művészetét, megpróbálkozott az operettel s úgy megállta a helyét, hogy csak bámulattal adózhatunk neki. Olyan alakítást, a mint ő megjátszotta Raphael herceg félszeg, ügyefogyott nevelőjét, ritkán látunk. Mellettük Sziklayt (Cabriolo) és Rubost (Tremolini) emeljük ki. Pillanatig se csaptak túlzásba, mégis kiaknázták a szerepeikben rejlő komikumot s még attól se riadtak vissza, hogy erre az estére akrobatává és kóklerré képezzék ki magukat. Juhász Ilona (Zanetta) is jobban játszott, a hangja azonban nagyon is gyenge ahhoz, hogy betöltse a mi színházunkat. Serfőzy Zseni (Regina) az I. felvonásban olyan lenge, fátyolszerű kosztümben lépett a színpadra, a mi ellenkezett a darab intentiójával, ellenkezik az izléssel, ellenkezik azzal a szerepkörrel, a mit betölt. S ezt még jó játéka, kellemes, tiszta hangja sem tudta feledtetni velünk. Fenyéry (Kázmér herceg), a ki még énekelni is megpróbált s Csügényi Vilma (Paola), a ki most próbálkozott meg először nagyobb szereppel, jól megállták helyüket.

Szombaton megismételték a „Trapezunti hercegnőt“.

Vasárnap délután leszállított helyárrakkal „A madarász“-t, Zeller Károly operettjét adták; este „A gyimesi vadvirág“-ot, ez alkalommal hetedszer.

Zoló.

Hirek.

A Joghallgatók önképzőköre mult hó végén a következőképen alakult meg: Elnök Balogh Béla 4. jh., főjegyző Korsós Zoltán 3. jh., pénztárnok Konrád Ernő 4. jh., titkár Uzonyi Imre 1 jh., könyvtárnok Incze Zoltán 2. jh., ellenőr Balogh Sándor 1. jh., aljegyző Mohácsy János 2. jh. Választmányi tagok Rózsa Ernő 4. jh., Balogh János 3. jh., Kun Béla 2. jh., Eötvös József 1. jh.

A Jogász bálra nagyban folynak az előkészületek. A siker érdekében egy 50 tagból álló rendező bizottság buzgólkodik, melynek élén a következő tisztikar áll: Elnök Váradi Szabó János, alelnökök Ertsey Géza és Szűts Gida, jegyzők Farkas Imre és Bekény Zoltán, titkár Borzsóvay Jenő, pénztárnok Antal Iván, ellenőr Sárváry Béla, háznagy és cigányvajda Kálmánchelyi Zoltán.

A jogtanszaki becsületszék f. hó 3-án tartotta Bacsoni Lajos jogakadémiai dékán ur elnöklete alatt tagválasztó gyűlést. Tagokká választottak a IV-ed évről Árvay Béla, Balogh Béla; a III-ad évről Karner Árpád, Korsós Zoltán; a II-ed évről Kun Béla, Váradi Szabó János; az I-ső évről Balogh Sándor, Matolcsi Gyula. Póttagok: Nikolajevits Pitner László, Szász Károly, Jakó János és Eötvös József.